DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

Subject Code : QDB-47

વાણિજ્ય અને નામા પદ્ધતિ

(Gujarati Medium)

સમય : 3 કલાક **કુલ ગુણ : 200**

સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્ર **A, B** અને **C** વિભાગમાં છે, પ્રત્યેક વિભાગમાં લખવાના પ્રશ્નો તથા તેના ગુણ આપવામાં આવેલ છે.

(2) પ્રત્યેક વિભાગમાં પ્રશ્નોના જવાબ એક સાથે – સળંગ ક્રમવાર જવાબવહીમાં લખવાના રહેશે. તેમજ એક વિભાગના પ્રશ્નોના જવાબ સાથે બીજા વિભાગના પ્રશ્નોના જવાબ લખવા નહીં. જો આ રીતે એક વિભાગના પ્રશ્નોના જવાબ સાથે બીજા વિભાગના પ્રશ્નોના જવાબ લખેલા હશે તો તે તપાસવામાં આવશે નહીં.

(3) વિભાગ **A**, **B** અને **C** માં ના પ્રશ્નોના જવાબ નિર્ધારિત શબ્દોમાં લખવા.

(4) જો અંગ્રેજી ભાષામાં આપવામાં આવેલ પ્રશ્નો અને તેના ગુજરાતી અનુવાદમાં તફાવત જણાય તો, અંગ્રેજી ભાષાનો પ્રશ્ન તે માટે માન્ય ગણવાનો રહેશે.

(5) ઉત્તર અંગ્રેજી અથવા ગુજરાતી બે પૈકી આપે વિકલ્પ આપેલ એક જ ભાષામાં લખવાના રહેશે. બંને ભાષામાં જવાબો એક સાથે લખી શકાશે નહીં.

વિભાગ-A

સૂચના : (1) પ્રશ્ન ક્રમાંક : **1** થી **20**.

(2) બધા જ **20** પ્રશ્નોના જવાબો લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના **2** ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે **20** થી **30** શબ્દોમાં લખવા.

1. મહત્વતાનો ખ્યાલ સમજાવો.

2. હિસાબી પદ્ધતિની સમાનતાની પ્રણાલિકા સમજાવો.

3. વર્ષાંતનો સ્ટૉક તથા અગાઉ ચૂકવેલ ખર્ચની હવાલાની નોંધ લખો.

4. A અને B, 7 : 3ના પ્રમાણમાં લાભ વહેંચતા ભાગીદારો છે. તેઓ C ને 2/10 લાભાંશથી પ્રવેશ આપે છે, જે A અને B પાસેથી તે સરખા પ્રમાણમાં મેળવે છે. ત્યાગ ગુણોત્તર અને નવા લાભાંશ ગુણોત્તરની ગણતરી કરો.

5. ભાગીદારી પેઢીના દસ્તાવેજની ગેરહાજરીમાં ભાગીદારોના પ્રવેશ અને નિવૃત્તિ કઈ રીતે થશે અને તે માટે કઈ શરતો છે તે જણાવો.

6. જો દેવાદારોની શરૂઆતની સિલક ₹ 90,000 હોય, વર્ષ દરમ્યાનનું વેચાણ ₹ 13,20,000 હોય, અને વર્ષાંતની સિલક ₹ 1,50,000 હોય તો વર્ષ દરમ્યાન દેવાદારો પાસેથી મળેલ રોકડની ગણતરી કરો.

7. સંયોજન વ્યવસ્થા ખાતાનો અર્થ જણાવો અને તે ક્યારે બનાવવામાં આવે છે.

8. ખરીદ અવેજ ગણવા માટે નીચેની માહિતી આપની પાસે છે :

   (i) P Ltd., Q Ltd. ને તાબામાં લે છે અને Q Ltd. ના 8 શેયર માટે ₹ 10 ના 5 શેયર, ₹ 20 ની કિંમતે આપશે. વિભાગીય શેરોની કુલ સંખ્યા 100 છે.

   (ii) તાબામાં લેતા પહેલા, Q Ltd. ના 1,00,000 શેયર છે.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

9. ભાડા-ખરીદ કરારનો અર્થ જણાવો.
10. એકનોંધી નામા પદ્ધતિમાં શું અપૂરતું હોય છે, તે જણાવો.
11. હિસાબી ધોરણ-14 પ્રમાણે ખરીદ અવેજનો અર્થ જણાવો.
12. પડતરના ઘટકો જણાવો.
13. રોકડપ્રવાહ હેવાલમાં ઉપયોગી થતા રોકડ અને રોકડ સમાનાર્થનો ચોક્કસ અર્થ કરો અને ઉદાહરણ આપો.
14. ચાલુ ગુણોત્તરનો અર્થ સમજાવો.
15. મૂડી બજેટીંગ નિર્ણય પ્રક્રિયાના સંદર્ભમાં શુદ્ધ વર્તમાન મૂલ્યનો અર્થ સમજાવો.
16. આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય પ્રગટીકરણના ધોરણે શું છે ?
17. આવકવેરા અધિનિયમ 1961 પ્રમાણે આકારણી વર્ષનો ચોક્કસ અર્થ જણાવો.
18. આવકવેરા અધિનિયમ 1961 પ્રમાણે ઘરભાડા ભથ્થાની માફીની જોગવાઈઓ જણાવો.
19. આવકવેરા અધિનિયમ 1961 પ્રમાણે વ્યક્તિ માટે રહેવાસી અને સામાન્ય રહેવાસીની શરતો જણાવો.
20. અન્વેષણનો અર્થ નિશ્ચિતરૂપથી જણાવો.

વિભાગ-B

સૂચના : (1) પ્રશ્ન ક્રમાંક : **21** થી **32**.

(2) બધા જ **12** પ્રશ્નોના જવાબો લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે **50** થી **60** શબ્દોમાં લખવા.

21. બેંક સિલકમેળનો અર્થ અને હેતુ સમજાવો.
22. પ્રથમ માંગણીના પ્રતિ શેર ₹ 2.50 અને અંતિમ માંગણીના પ્રતિ શેર ₹ 2.50 ની બિનચૂકવણીને કારણે M Ltd. એ ₹ 10 ના પૂર્ણ ભરપાઈ એવા 500 શેર જપ્ત કર્યા. આમાંથી 300 શેર પૂર્ણ ભરપાઈ માટે ₹ 8 પ્રતિશેર પ્રમાણે બહાર પાડવામાં આવ્યા. જપ્ત થયેલ અને ફરીથી બહાર પાડેલ શેરની રોજમેળ નોંધ (journal entry) કરો.
23. એક પેઢીના અનુસંધાનમાં નીચેની વિગતો પ્રાપ્ય છે :

વર્ષ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
નફો (₹)	30,000	34,000	36,000	24,000	38,000

(i) ઉપરના નફામાં સરેરાશ ₹ 2,000 બિન-આવર્તક નફાનો સમાવેશ થાય છે.

(ii) મૂડી-રોકાણ ₹ 2,40,000

(iii) સામાન્ય વળતરનો દર 12 ટકા છે.

વધારાના સામાન્ય નફાના પાંચ વર્ષની ખરીદ પ્રમાણે પાઘડીનું મૂલ્યાંકન કરો.

24. વિસરચૂક અને શરતચૂકનો તફાવત જણાવો.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

25. E લિમિટેડ જે ઉત્પાદ P બનાવે છે તેણે ચાલુ વર્ષ માટે પડતરની નીચેની વિગત બનાવેલ છે :

સ્થિર પડતર :	**(₹ માં)**		**(₹)**
કર્મચારી પગાર	12,00,000	દર યુનિટની ચલિત પડતર	2,500
ઓફિસ ખર્ચ	8,00,000	દર યુનિટની વેચાણ કિંમત	4,000
જાહેરખબર ખર્ચ	4,00,000		

કંપની હાલમાં એક વર્ષમાં 2,400 નંગ વેચે છે. કંપનીના હાલના સમતૂટ બિંદુ અને સલામતી હાંસિયાની ગણતરી કરો.

26. R લિમિટેડ જે સેઈલબૉટ ઉત્પાદક છે. તે હાલમાં 70 ટકા ક્ષમતા પર કામ કરે છે અને એક વર્ષમાં લગભગ 10000 નંગ બનાવે છે. ક્ષમતાનો વધુ ઉપયોગ કરવા માટે મેનેજર સંશોધન અને વિકાસ વિભાગના સુઝાવ કે R લિમિટેડે પોતાની સેઈલ બનાવવી જોઈએ તે વિચારણામાં લઈ રહી છે.

હાલમાં કંપની વિક્રેતા પાસેથી ₹ 28 પ્રતિ યુનિટ પ્રમાણે સેઈલ ખરીદે છે. તેમનો અંદાજ દર્શાવે છે કે કંપની ₹ 10 પ્રતિ યુનિટ સીધો માલ ખર્ચ અને ₹ 8 સીધી મજૂરી ખર્ચથી ઉત્પાદન કરી શકે છે. ફેક્ટરી વ્યવસ્થાખર્ચ સીધી મજૂરી ખર્ચના પ્રતિ ₹ 1 માટે ₹ 2 થાય છે, તેના 20 પ્રતિશત ચલિત છે.

કંપનીએ બનાવવું કે ખરીદવું તે નક્કી કરો.

27. ગુણોત્તર વિશ્લેષણ અને બે પ્રવાહિતા ગુણોત્તરનો અર્થ સમજાવો.

28. શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રના મહત્ત્વની ચર્ચા કરો.

29. ‘કાયદાકીય ઓડિટ’ના વિવિધ પાસાંની ચર્ચા કરો.

30. ‘સરકારી ઓડિટ’ના વિવિધ પાસાંની ચર્ચા કરો.

31. મકાનનું સુધરાઈ દ્વારા મૂલ્યાંકન ₹ 1,20,000; વ્યાજબી ભાડુ ₹ 1,80,000 અને માનક ભાડુ ₹ 1,50,000 છે. મકાન મિલકત ₹ 14,000 પ્રતિમાસ પ્રમાણે ભાડે આપેલ; પરંતુ તા. 30-10-2015ના રોજ ભાડુઆતે તે ખાલી કરેલ છે. નવેમ્બર 2015 થી જાન્યુઆરી 2016 સુધી મકાન મિલકત ખાલી રહી. તા. 1-2-2016 થી ₹ 18,000 પ્રતિમાસ પ્રમાણે તે ભાડે આપેલ છે. સુધરાઈ કરવેરા સુધરાઈ મૂલ્યાંકનના 15% છે. મકાન મિલકતના વાર્ષિક મૂલ્યની ગણતરી કરો.

32. પાછલાં વર્ષ 2014-15 માં મિ. T ને નીચે દર્શાવેલ ભેટ પ્રાપ્ય છે :

i. તા. 2-4-2014ના રોજ મિ. T ને લગ્ન પ્રસંગે ₹ 2,90,000 ની ભેટ મળેલ છે. (આમાંથી ₹ 1,50,000 મિત્રો પાસેથી અને ₹ 1,40,000 સબંધીઓ પાસેથી મળેલ છે).

ii. તા. 22-6-2014 ના રોજ મિ. C ; પિતાના પિતરાઈ પાસેથી ₹ 25,000 ની ભેટ મળેલ છે.

iii. નોકરીએ રાખનાર શેઠ તરફથી એક કોમ્પ્યુટર મળેલ છે. (આ કોમ્પ્યુટર તા. 1-5-2014ના રોજ ₹ 65,000માં ખરીદેલ અને તા. 20-10-2014 ના રોજ મિ. T ને ભેટ તરીકે આપેલ)

iv. તા. 30-12-2014 ના રોજ મોટાભાઈના સસરા તરફથી એક કોમર્શિયલ મિલકત ભેટરૂપે મળી (સ્ટેમ્પ ડ્યુટી મૂલ્યાંકન ₹ 25,00,000).

v. તા. 25-1-2015 ના રોજ તે ન્યૂયોર્ક ખાતે પ્રદર્શનમાંથી ₹ 16,00,000 ની કલાકૃતિ ખરીદે છે. ખરીદીના દિવસે તેનું વાજબી બજાર મૂલ્ય ₹ 17,00,000 હતું.

કરપાત્ર ભેટની ગણતરી કરો.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

વિભાગ-C

સૂચના : (1) પ્રશ્ન ક્રમાંક : **33** થી **39**.
(2) નીચેના **7** પૈકી ગમે તે **5** પ્રશ્નોના જવાબો લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના **20** ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે **200** શબ્દોમાં લખવા.

33. તા. 31-3-2016ના રોજના A લિમિટેડ અને B લિમિટેડના પાકાં સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

મૂડી અને જવાબદારીઓ	**A લિમિટેડ (₹)**	**B લિમિટેડ (₹)**
ઈક્વિટી શેરમૂડી (₹ 10)	5,00,000	3,00,000
14% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી (પ્રતિ ₹ 100)	2,20,000	1,70,000
સાધારણ અનામત	50,000	25,000
નિકાસ-નફા અનામત	30,000	20,000
વિદેશ યોજના અનામત	–	5,000
રોકાણ-ભથ્થાં અનામત	–	5,000
નફા-નુકસાન ખાતાની સિલક	75,000	50,000
12% ડિબેન્ચર્સ (પ્રતિ ₹ 100)	50,000	35,000
વેપારી લેણદારો	65,000	50,000
કુલ :	**9,90,000**	**6,60,000**
અસ્ક્યામતો		
જમીન અને મકાન	2,50,000	1,55,000
યંત્ર સામગ્રી	3,25,000	1,70,000
રાચરચીલું	57,500	35,000
રોકાણો	1,25,000	95,000
માલ	90,000	1,03,000
વેપારી દેવાદારો	72,500	52,000
બેંક માં સિલક	70,000	50,000
કુલ :	**9,90,000**	**6,60,000**

તા. 1-4-2016ના રોજ A Ltd.; B Ltd. ને તાબે કરે છે. A Ltd. ખરીદ અવેજની જવાબદારી નીચે પ્રમાણે નિભાવે છે :

(i) B લિમિટેડના શેરધારકોને ₹ 10 નો એક એવા સરભર ભાવે, 35,000 ઈક્વિટી શેર બહાર પાડે છે.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

(ii) B લિમિટેડના પ્રેફરન્સ શેરધારકોને મુક્ત કરવા ₹ 100 નો એક એવા 15% પ્રેફરન્સ શેર 10% ના પ્રિમીયમથી બહાર પાડે છે.

B લિમિટેડના ડિબેન્ચરધારકોને લઈ લેવામાં આવ્યા અને તેમને A લિમિટેડના સમકક્ષ નંબરના 12% ડિબેન્ચર આપવામાં આવ્યા.

B લિમિટેડની કાયદાકીય અનામતો (નિકાસ-નફા અનામત, વિદેશ-યોજના અનામત, રોકાણ-ભથ્થાં અનામત) હજુ બે વર્ષ માટે ચાલુ રાખવાનું અનુમાન કરો.

સંયોજનને વિલીનીકરણનો પ્રકાર માની, B લિમિટેડના ચોપડાબંધ કરવા માટે જરૂરી હિસાબી ખાતા તૈયાર કરો.

34. એક ઉત્પાદન એકમનો ઉત્પાદ બે પ્રક્રિયા A અને B માંથી પસાર થઈ પાકો માલ બને છે. દરેક પ્રક્રિયા કુલ વજનના 5% ગુમાવે છે અને 10% નકામો માલ (scrap) બને છે. આ નકામો માલ ₹ 80 અને ₹ 200 અનુક્રમે પ્રક્રિયા A અને B માટે મેળવે છે.
બંને પ્રક્રિયાના સંબંધમાં નીચેના આંકડા ઉપલબ્ધ છે :

	પ્રક્રિયા A	**પ્રક્રિયા B**
માલ (ટન)	1000	70
માલની પડતર (₹ પ્રતિ ટન)	125	200
મજૂરી(₹)	28,000	10,000
ઉત્પાદનનો ખર્ચ (₹)	8,000	5,250
ઉત્પાદન (ટન)	830	780

દરેક પ્રક્રિયાની પ્રતિ ટન પડતર દર્શાવતા પ્રક્રિયા પડતર હિસાબ તૈયાર કરો. કોઈ પ્રક્રિયામાં શરૂઆતમાં માલ અથવા ચાલુકામ (work-in-process) ન હતા.

35. વર્ષ 2014-15 પુરું થતાં દિલ્હીમાં યોજાયેલ મિટીંગમાં કંપનીના ડાયરેક્ટરોએ વૈવિધ્યનો વિચાર કરેલ. અત્યારે કંપની તેનો બધો પાકો માલ એક વખારમાંથી વેચે છે. તા. 1-4-2015 ના રોજ કંપનીએ ડિબેન્ચર્સ બહાર પાડ્યા અને તે જ દિવસે સ્થિર અસ્ક્યામત ખરીદી. સંગત સમય દરમ્યાન ખરીદ કિંમત સ્થિર રહી છે. નીચેની માહિતી આપને આપેલ છે.

આવક હેવાલ

વિગતો	**2014-15 (₹)**		**2015-16 (₹)**	
રોકડ વેચાણ	30,000		32,000	
ઉધાર વેચાણ	2,70,000	3,00,000	3,42,000	3,74,000
બાદ : વેચાયેલ માલની પડતર		2,36,000		2,98,000
કાચો નફો		64,000		76,000
બાદ : ખર્ચા :				
વખાર અંગેનો	13,000		14,000	
પરિવહન	6,000		10,000	
કારભાર	19,000		19,000	
વેચાણ અંગેનો	11,000		14,000	
ડિબેન્ચર્સ પર વ્યાજ	–	49,000	2,000	59,000
ચોખ્ખો નફો		**15,000**		**17,000**

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

પાકું સરવૈયું

વિગતો	**31-3-2015 ના રોજનું(₹)**		**31-3-2016ના રોજનું (₹)**	
સ્થિર અસ્ક્યામત (ચોખ્ખી મિલકત)		30,000		40,000
દેવાદારો	50,000		82,000	
બેંક સિલક	10,000		7,000	
માલ	60,000		94,000	
કુલ ચાલુ અસ્ક્યામત	1,20,000		1,83,000	
લેણદારો	50,000		76,000	
કુલ ચાલુ જવાબદારીઓ	50,000		76,000	
ચાલુ મૂડી		70,000		1,07,000
કુલ અસ્ક્યામતો		1,00,000		1,47,000
દર્શાવેલ દ્વારા :				
શેર મૂડી		75,000		75,000
અનામત અને નફા સિલક		25,000		42,000
ડિબેન્ચર્સ		–		30,000
		1,00,000		1,47,000

વર્ષ 2014-15 અને 2015-16 માટે આપે નીચેના ગુણોત્તરો શોધવાના છે :

(i) કાચા નફાનો ગુણોત્તર

(ii) કાર્યશીલ નફાનો ગુણોત્તર

(iii) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર

(iv) ચોખ્ખો નફો અને કુલ મૂલ્યનો ગુણોત્તર

(v) મૂડી કાર્યશીલતા ગુણોત્તર

(vi) માલ કાર્યશીલતા ગુણોત્તર

(vii) દેવાદારોના ઉઘરાણાનો સમયગાળો

મૂડી રોકાણના સંગત ગુણોત્તર વર્ષાન્તની મૂડી પર આધારિત હોવા જોઈએ. બે વર્ષના ગુણોત્તરમાં ફેરના કારણો દર્શાવો. 2014-15ના વર્ષનો શરૂઆતનો માલ ₹ 40,000 નો માની લો. કરવેરાની અવગણના કરો.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

36. આકારણી વર્ષ 2015-16 માટે મિ. P (ઉંમર : 29 વર્ષ) નીચેની માહિતી આપે છે :

31 માર્ચ, 2015ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું

વિગતો	₹	વિગતો	₹
ઓફિસ ખર્ચ	45,000	કાચો નફો	8,03,000
પરચૂરણ ખર્ચ	39,000	પરચૂરણ આવક	11,000
મનોરંજન ખર્ચ	10,000	પાછા મળેલ ઘાલખાધ નાણાં (જે પહેલા બાદ મળ્યા ન હતા)	7,100
ઓડિટ ફી	15,000		
કાયદાકીય ખર્ચ	8,000	સરકાર પાસેથી મેળવેલ આયાત-જકાત (જે પહેલા બાદ મળે)	32,500
મકાન મોટું કરવાનો ખર્ચ	6,000		
મશીનરીનો ઘસારો	23,000	પિતા પાસેથી મળેલ ભેટ	43,000
કર્મચારીઓનો પગાર :			
→ પગાર	50,000		
→ બોનસ	36,000		
ફાળો :			
→ કર્મચારીઓના માન્યતા પ્રાપ્ત ભવિષ્ય નિધિ માટે	15,000		
→ અમાન્ય નિવૃત્તિદાન નિધિ	4,000		
વેચાણ વેરો	38,000		
વેચાણ વેરા માટેની જોગવાઈ	25,000		
ચોખ્ખો નફો	5,82,600		
કુલ :	**8,96,600**	**કુલ :**	**8,96,600**

બીજી માહિતી :

i. ધંધાને લગતા સંશોધન માટે મિ. P ₹ 30,000 નું એક યંત્ર ખરીદે છે. યંત્રની પડતર કે ઘસારો નફા-નુકસાન ખાતે ઉધારેલ નથી.

ii. ₹ 36,000ના બોનસમાંથી, વર્ષ 2014-15 દરમ્યાન ₹ 4,000 ચૂકવાયું અને ₹ 26,000, 31 જુલાઈ, 2015ના ચૂકવાયું (રિટર્ન ભરવાની આખર-તારીખ હોવાથી). આમ છતાં બાકીના ₹ 6,000, 11 નવેમ્બર, 2015ના રોજ ચૂકવાયા.

iii. આવકવેરા અધિનિયમ પ્રમાણે મશીનરી અને મકાન મોટુ કરવા ઉપરનો ઘસારો ₹ 19,000 છે.

iv. ₹ 38,000 ના વેચાણ વેરામાં (A) વેચાણ વેરો મોડો ભરવાનું વ્યાજ : ₹ 1,200; (B) વેચાણ વેરા ચોરીનો દંડ : ₹ 10,000.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

v. વેચાણ વેરા માટેની જોગવાઈ, વેચાણ વેરો બાકી રહ્યાની જોગવાઈ દર્શાવે છે, પરંતુ તે 10 જુલાઈ 2015ના રોજ ચૂકવાઈ ગઈ છે.

પબ્લિક પ્રોવિડન્ડ ફંડમાં ₹ 1,20,000 ગત વર્ષ 2014-15 દરમ્યાન જમા કરાવ્યા છે અને અન્ય સ્ત્રોત થકી આવક ₹ 2,06,000 છે એમ ધારીને મિ. P ની આકારણી વર્ષ 2015-16ની કરપાત્ર આવક મેળવો.

37. AGMમાં કંપની ઑડિટરની નિમણૂકનાં વિવિધ પાસાંઓ, કંપની ઑડિટરની ફેર-બદલી અને નિવૃત્તિ પછી ફરી નિમણૂકને સવિસ્તાર સમજાવો.

38. એકત્રિત નાણાકીય પત્રકો તૈયાર કરવાના વિવિધ પાસાંઓની ચર્ચા કરો.

39. આવકવેરા અધિનિયમ 1961 અંતર્ગત કલમ 80G હેઠળ દાન અંગે બાદ મળવાપાત્ર રકમની જોગવાઈની ચર્ચા કરો.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

Subject Code : QDB-47

COMMERCE AND ACCOUNTANCY

(English Medium)

Time : 3 Hours **Total Marks : 200**

Instructions :
(1) The question paper has been divided into three parts, **A**, **B** and **C**. The number of questions to be attempted and their marks are indicated in each part.
(2) Answers of all the questions of each part should be written continuously in the answer sheet and should not be mixed with other parts' Answer. In the event of answer found, which are belongs to other part, such answers will not be assessed by examiner.
(3) The candidate should write the answer within the limit of words prescribed in the parts **A**, **B** and **C**.
(4) If there is any difference in English language question and its Gujarati Translation, then English language question will be considered as valid.
(5) Answer should be written in one of the two languages. Write in the language (English or Gujarati) preference given by you. Answer should not be written in both the languages in the same paper.

Part-A

Instructions :
(1) Question No. **1** to **20**.
(2) Attempt all **20** questions.
(3) Each question carries **2** marks.
(4) Answer should be given approximately in **20** to **30** words.

1. Explain the Materiality concept.
2. Explain Matching Principle of accounting.
3. State the adjustment entry for closing stock and prepaid expenses.
4. A and B are partners sharing profit in the ratio of 7 : 3. They admit C for 2/10 share of profit which he takes equally from A and B. Calculate sacrificing ratio and new profit sharing ratio.
5. In absence of partnership deed, state how the admission and retirement of the partners will be governed and what are the conditions for the same.
6. If the opening balance of the debtors is ₹ 90,000; sales during the year is ₹ 13,20,000 and the closing balance of the debtors is ₹ 1,50,000; calculate the cash received from the debtors during the year.
7. State the meaning of amalgamation adjustment account and when it is created.
8. Following information is made available to you to compute purchase consideration :

   (i) P Ltd. takes over Q Ltd. and agrees to issue 5 shares of ₹ 10 each at ₹ 20 for every 8 shares of Q Ltd. Total number of the fractional shares are 100.

   (ii) Number of shares of Q Ltd. were 1,00,000 before takeover.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

9. State the meaning of hire purchase agreement.
10. State what is incomplete in 'Accounts from incomplete records'.
11. State the meaning of purchase consideration as per AS-14.
12. State the elements of cost.
13. Define and illustrate cash and cash equivalents as used in the preparation of cash flow statement.
14. Explain the meaning of Current ratio.
15. State the meaning of 'Net Present Value' with reference to capital budgeting decision.
16. What are IFRS ?
17. Define 'Assessment year' under the Income Tax Act, 1961.
18. State the provisions for exemption of House Rent Allowance under Income Tax Act, 1961.
19. State the conditions for 'Resident and Ordinarily resident' for individual under Income Tax Act, 1961.
20. State precisely the meaning of 'investigation'.

Part-B

Instructions : (1) Question No. **21** to **32**.

(2) Attempt all **12** questions.

(3) Each question carries **5** marks.

(4) Answer should be given approximately in **50** to **60** words.

21. State the meaning and purpose of Bank reconciliation statement.

22. M Ltd. forfeited 500 shares of ₹ 10 each fully called up for non-payment of first call of ₹ 2.50 per share and final call of ₹ 2.50 per share. 300 of these shares were issued at ₹ 8 per share fully paid up. Pass the journal entries for forfeiture and reissue of shares.

23. The following particulars are available in respect of the business :

Year	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
Profit (₹)	30,000	34,000	36,000	24,000	38,000

(i) The above profit include non-recurring profit on an average basis of ₹ 2,000 per annum.

(ii) Capital employed ₹ 2,40,000

(iii) Normal rate of return 12 percent

Calculate Value of goodwill as per five years purchase of super normal profit.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

24. Differentiate between error of omission and error of commission.

25. E Ltd., a manufacturer of product P has prepared the following cost details for the current financial year :

Fixed Costs :	**(in ₹)**		**(₹)**
Staff Salaries	12,00,000	Variable cost per unit	2,500
Office Costs	8,00,000	Selling Price per unit	4,000
Advertisement Costs	4,00,000		

The company currently sells 2,400 units in the year. Calculate the current break-even point and Margin of safety.

26. R Ltd., a sailboat manufacturer is currently operating at 70 percent capacity and producing about 10000 units a year. In order to use more capacity the manager has been considering the R & D department's suggestion that R Ltd. should manufacture its own sails.

Currently the company purchases sails from the supplier at the unit price of ₹ 28. Estimates show that the company can manufacture the same at ₹ 10 per unit of direct material cost and ₹ 8 direct labour cost. The factory overheads are ₹ 2 per rupee of direct labour cost of which 20 percent is variable.

Advise : Should the company make or buy the sails ?

27. Explain the meaning of ratio analysis and two important liquidity ratios.

28. Discuss the significance of Zero based budgeting.

29. Discuss various aspects of 'Statutory Audit'.

30. Discuss various aspects of 'Government Audit'.

31. Municipal value of a house is ₹ 1,20,000; Fair rent is ₹ 1,80,000 and standard rent is ₹ 1,50,000. The house property was let out for ₹ 14,000 p.m. However, the tenant vacated the property on 30-10-2015. For the months of November 2015 to January 2016, the property remained vacant. It was let out for ₹ 18,000 p.m. with effect from 1-2-2016. Municipal taxes paid were 15% of municipal valuation. Compute the annual value of the house property.

32. Mr. T receives following gifts during the previous year 2014-15 :

    i. On the occasion of marriage Mr. T gets ₹ 2,90,000 as gift on 2-4-2014. (of this ₹ 1,50,000 is from friends and ₹ 1,40,000 from relatives).

    ii. On 22-6-2014 he receives gift of ₹ 25,000 from Mr. C, cousin of his father.

    iii. A computer received from his employer (it was purchased for ₹ 65,000 by the employer on 1-5-2014 and given as gift to Mr. T on 20-10-2014)

    iv. On 30-12-2014 Mr. T received by way of gift commercial property from the elder brother of the father in law (stamp duty value ₹ 25,00,000).

    v. On 25-1-2015 he purchases a work of art for ₹ 16,00,000 from an exhibition in New York. The Fair market value of the same on the date of purchase was ₹ 17,00,000.

Compute the chargeable gift.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

Part-C

Instructions : (1) Question No. **33** to **39**.

(2) Attempt any **5** out of **7** questions.

(3) Each question carries **20** marks.

(4) Answer should be given approximately in **200** words.

33. Following are the Balance Sheets of A Ltd. and B Ltd. as on 31-3-2016.

Capital & Liabilities	**A Ltd. (₹)**	**B Ltd. (₹)**
Equity share Capital (₹ 10)	5,00,000	3,00,000
14% Preference share capital (₹ 100 each)	2,20,000	1,70,000
General Reserve	50,000	25,000
Export Profit Reserve	30,000	20,000
Foreign Project Reserve	–	5,000
Investment Allowance Reserve	–	5,000
Surplus in the Statement of Profit & Loss	75,000	50,000
12% Debentures (of ₹ 100 each)	50,000	35,000
Trade Creditors	65,000	50,000
Total :	**9,90,000**	**6,60,000**
Assets		
Land & Building	2,50,000	1,55,000
Plant & Machinery	3,25,000	1,70,000
Furniture	57,500	35,000
Investments	1,25,000	95,000
Stock	90,000	1,03,000
Trade Debtors	72,500	52,000
Cash at Bank	70,000	50,000
Total :	**9,90,000**	**6,60,000**

A Ltd. takeover B Ltd. on 1st April, 2016. A Ltd. discharges the purchase consideration as follows :

(i) Issued 35,000 equity shares of ₹ 10 each at par to equity share holders of B Ltd.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

(ii) Issued 15% preference shares of ₹ 100 each to discharge preference shareholders of B Ltd. at 10% premium.

The Debenture holders of B Ltd. were taken over and then discharged by issue of equivalent number of 12% Debentures of A Ltd.

Assume Statutory Reserves of B Ltd. (Export Profit Reserve, Foreign Project Reserve, Investment Allowance Reserve) are to be maintained for two more years.

Prepare necessary ledger accounts to close the books of B Ltd. assuming that amalgamation is in the nature of merger.

34. The product of a manufacturing concern passes through two processes, A and B and then to finished stock. It is ascertained that in each process 5% of total weight is lost and 10% is scrap. The scrap from processes A and B realizes ₹ 80 per tonne and ₹ 200 per tonne respectively.

The following are the figures relating to both the processes :

	Process A	**Process B**
Materials (Tonne)	1000	70
Cost of material (₹ per tonne)	125	200
Wages (₹)	28,000	10,000
Manufacturing expenses(₹)	8,000	5,250
Output (Tonnes)	830	780

Prepare the process cost accounts showing cost per tonne of each process. There was no opening stock or work-in-process in any process.

35. In a meeting held at Delhi towards the end of 2014-15, the directors of the company have taken a decision to diversify. At present the company sells all finished goods from its own warehouse. The company issued debentures on 1-4-2015 and purchased fixed assets on the same day. The purchase prices have remained stable during the concerned period. Following information is provided to you.

Income Statement

Particulars	**2014-15 (₹)**		**2015-16 (₹)**	
Cash Sales	30,000		32,000	
Credit Sales	2,70,000	3,00,000	3,42,000	3,74,000
Less : Cost of Goods sold		2,36,000		2,98,000
Gross Profit		64,000		76,000
Less : Expenses :				
Warehousing	13,000		14,000	
Transport	6,000		10,000	
Administrative	19,000		19,000	
Selling	11,000		14,000	
Interest on Debentures	–	49,000	2,000	59,000
Net Profit		**15,000**		**17,000**

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

Balance Sheet

Particulars	As at 31-3-2015 (₹)		As at 31-3-2016 (₹)	
Fixed Assets (Net Block)		30,000		40,000
Debtors	50,000		82,000	
Cash at Bank	10,000		7,000	
Stock	60,000		94,000	
Total Current Asset (CA)	1,20,000		1,83,000	
Creditors	50,000		76,000	
Total Current Liabilities (CL)	50,000		76,000	
Working Capital (CA – CL)		70,000		1,07,000
Total Asset		1,00,000		1,47,000
Represented by :				
Share Capital		75,000		75,000
Reserves & Surplus		25,000		42,000
Debentures		–		30,000
		1,00,000		1,47,000

You are required to compute the following ratios for the year 2014-15 and 2015-16.

(i) Gross Profit Ratio

(ii) Operating Profit Ratio

(iii) Net Profit Ratio

(iv) Net Profit to Net worth

(v) Capital Turnover Ratio

(vi) Stock Turnover Ratio

(vii) Debtors Collection period.

Ratios relating to capital employed should be based on the capital at the end of the year. Give reasons for change in ratios of two years. Assume opening stock of ₹ 40,000 for the year 2014-15. Ignore taxation.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

36. Mr. P (age : 29 years) furnishes the following information relevant for the assessment year 2015-16 :

Profit and Loss Account for the year ending March 31, 2015

Particulars	₹	Particulars	₹
Office Expenses	45,000	Gross Profit	8,03,000
Sundry Expenses	39,000	Sundry Receipts	11,000
Entertainment Expenditure	10,000	Bad Debt Recovered (not allowed as deduction earlier)	7,100
Audit fees	15,000		
Legal Charges/Expenses	8,000	Customs duty recovered from the Government (earlier allowed as deduction)	32,500
Extension of Building	6,000	Gift received from father	43,000
Depreciation on Plant and Machinery	23,000		
Salary to Staff :			
→ Salary	50,000		
→ Bonus	36,000		
Contribution towards :			
→ Employees' Recognized Provident Fund	15,000		
→ Unapproved Gratuity Fund	4,000		
Sales tax	38,000		
Provision for Sales Tax	25,000		
Net Profit	5,82,600		
Total :	**8,96,600**	**Total :**	**8,96,600**

Other information :

i. Mr. P. purchases a plant of ₹ 30,000 for the purpose of carrying on scientific research related to his business. Neither cost of plant nor depreciation is debited to profit and loss account.

ii. Out of the bonus of ₹ 36,000, ₹ 4,000 was paid during 2014-15 and ₹ 26,000 is paid on 31st July, 2015 (being the due date for furnishing return of income). The balance of ₹ 6,000, however, paid on November 11, 2015.

iii. Depreciation on Plant and Machinery and extension of building as per income tax provision is ₹ 19,000.

iv. Sales tax of ₹ 38,000 includes (a) interest for late payment of sales tax : ₹ 1,200; (b) Penalty for evading sales tax : ₹ 10,000.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM

v. Provision for sales tax represents an outstanding sales tax liability which is however paid on July 10, 2015.

Ascertain the Taxable Income of Mr. P for the Assessment Year 2015-16, assuming that he deposits ₹ 1,20,000 in Public Provident Fund account during the previous year 2014-15 and his income from other sources is ₹ 2,06,000.

37. Elaborate on various aspects of appointment of the Company auditor in AGM, rotation of company auditors and re-appointment of retiring auditors.

38. Discuss various aspects for preparation of the Consolidated Financial Statements.

39. Discuss in detail the provision for deduction under section 80G regarding Donation under the Income Tax Act, 1961.

DOWNLOADED FROM :WWW.IASEXAMPORTAL.COM